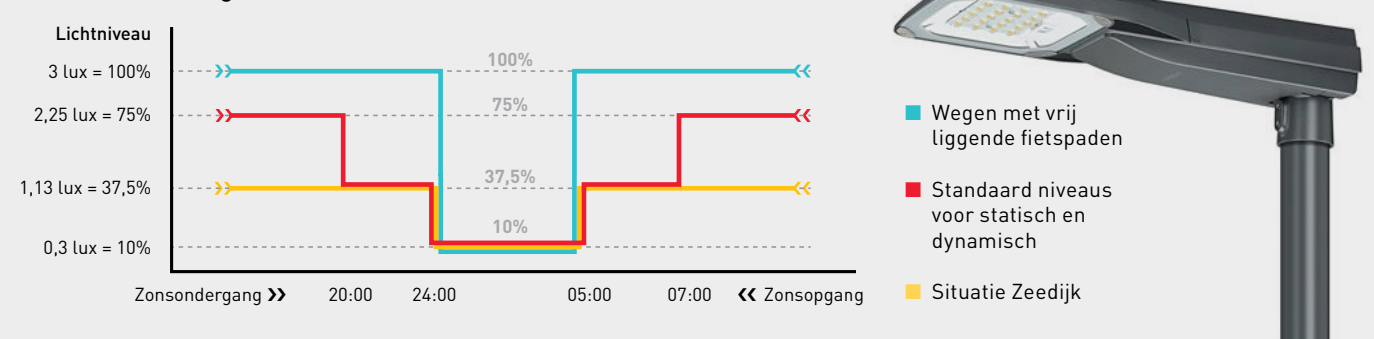

Schema verlichting

VERSCHILLENDE WEGEN, VERSCHILLENDE VERLICHTING

De wegen op de verlichtingskaart hebben verschillende kleuren. In de legenda is te zien wat de verschillende kleuren betekenen. Eén weg heeft misschien wat extra uitleg nodig. Dat is de Zevenbergseweg.

De Zevenbergseweg is geel gemarkeerd om aan te geven dat de weg van de provincie is en door de provincie wordt verlicht. De Zevenbergseweg is daarom geen onderdeel van het verlichtingsplan van de gemeente. Aan de provincie willen we vragen om alleen op de T-splitsing met de Strijpenseweg extra ledlicht te installeren. Dit is een plek waar relatief veel ongelukken gebeuren. Met extra licht hopen we dat te voorkomen. We overleggen met de provincie of dit mogelijk is.

HOE GAAN WE DIMMEN?

In het verlichtingsplan hebben we gekozen voor twee manieren om te dimmen:

Statisch dimmen

Bij statisch dimmen wordt het lichtniveau in blokken verlaagd. Blokken zijn periodes van enkele uren. Voor de meeste straten in het buitengebied zijn dit lichtniveaus in de verschillende blokken verlaagd en verhoogd.

- Van zonsondergang tot 20 uur en van 7 uur tot zonsopkomst is het lichtniveau het hoogst: 2,25 lux,

oftewel 75% van het maximale niveau van 3 lux. Het lichtniveau is tussen deze tijden het hoogst, omdat er dan veel mensen op de weg zijn.

- Tussen 20 en 24 uur en van 5 uur tot 7 uur wordt het licht gedimd tot 1,5 lux (50% van maximaal).
- Tussen 24 uur en 5 uur 's ochtends wordt het licht gedimd tot 0,3 lux (10% van maximaal).

Dynamisch dimmen

In enkele straten gaan we dynamisch dimmen. Bij dynamisch dimmen is het standaard lichtniveau tussen zonsondergang en zonsopkomst 0,3 lux (10% van maximaal). Het lichtniveau wordt alleen verhoogd als er verkeer of wandelaars op de weg zijn. Als die gepasseerd zijn gaat het licht weer geleidelijk uit. Als het licht verhoogd wordt, brandt het met dezelfde lichtsterkte als bij statisch dimmen:

- 2,25 lux tot 20 uur en na 7 uur
- 1,5 lux van 20 tot 24 uur; en van 5 tot 7 uur

Er zijn twee bijzondere situaties:

- De verlichting aan de Zeedijk bij het bedrijventerrein heeft een hoogste lichtniveau van 1,5 lux (50% van maximaal). Dit is vanwege de al forse extra verlichting van het bedrijventerrein.
- Op de wegen met vrij liggende fietspaden houden we het hoogste lichtniveau op 3 lux (100%). Dit doen we voor de veiligheid van fietsers. Tussen 24 en 5 uur dimmen we hier wel tot 0,3 lux (10% van maximaal).

U kunt reageren tijdens de inloopavond

Wat vindt u van ons voorstel voor de openbare verlichting in het hele buitengebied? Heeft u nog vragen of misschien opmerkingen? Laat het ons weten.

Op de website SLIC-EL.eu kunt u uw reacties en vragen aan ons sturen. U kunt ook naar de inloopavond in het Turfschip in Etten-Leur komen. Daar kunnen we u aan de hand van een grote kaart precies vertellen hoe de nieuwe verlichting er in onze plannen uit gaat zien. We horen dan ook graag uw mening.

De inloopavond in het Turfschip vindt plaats op 1 juli, van 19:00 tot 21:00 uur. In verband met de coronasituatie hebben we de inloopavond ingedeeld in 4 tijdsloten. U kunt zich voor één van de tijdsloten inschrijven. Zo kunnen we voor iedereen zorgen voor een veilige afstand van anderhalve meter.

Woensdag 1 juli 2020

19:00 - 19:30, 19:30 - 20:00, 20:00 - 20:30, 20:30 - 21:00

Locatie

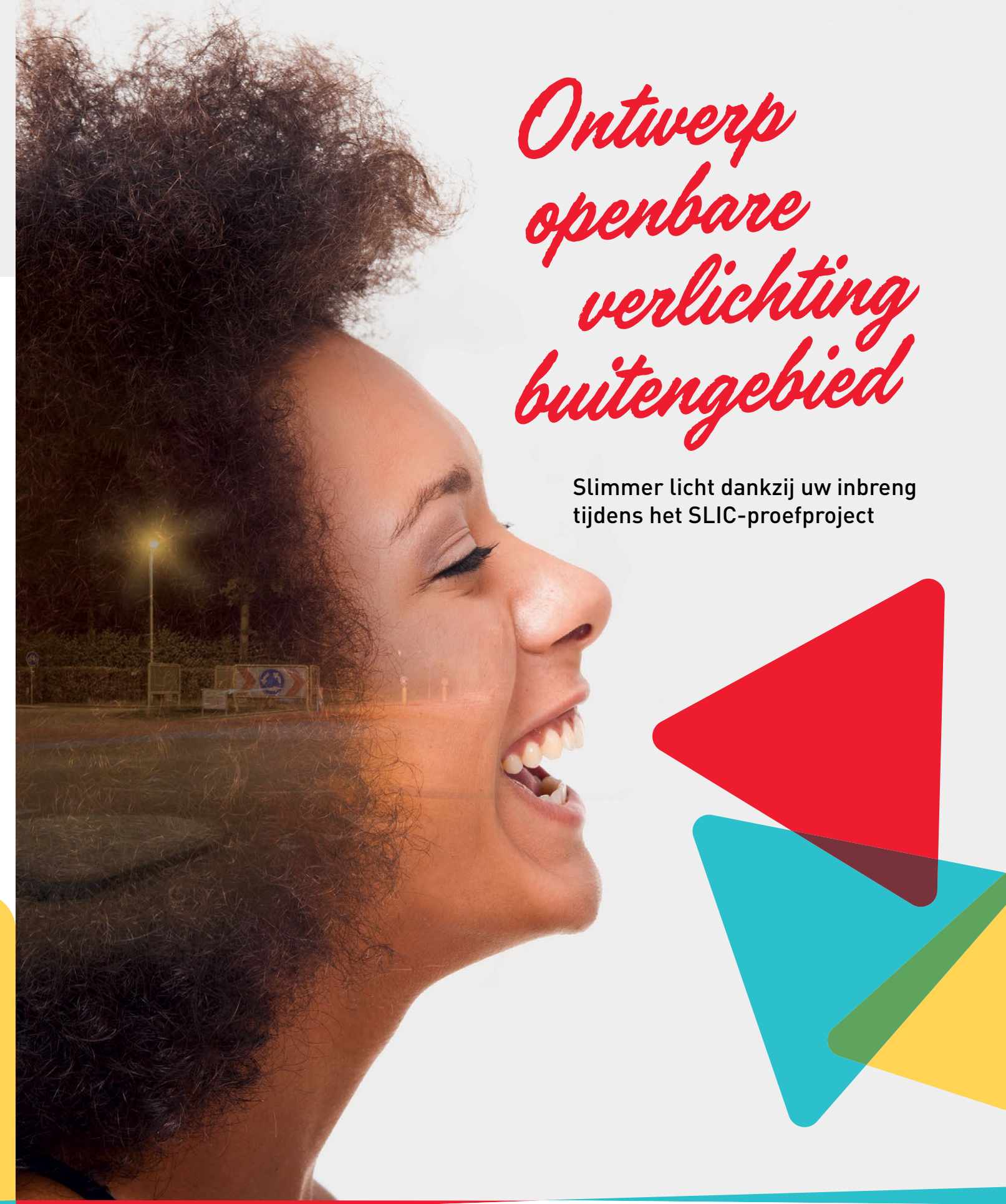
't Turfschip, Schipperstraat 2, 4871 KK Etten-Leur

Inschrijven

Inschrijven kan telefonisch via **14-076**, of via het mailadres **slic@etten-leur.nl**. Graag in de mail uw naam, adres en het gewenste tijdslot vermelden.

Ontwerp openbare verlichting buitengebied

Slimmer licht dankzij uw inbreng tijdens het SLIC-proefproject

Nieuwe verlichting in het hele buitengebied

In deze nieuwskrant laten we u de plannen zien voor de nieuwe openbare verlichting in het buitengebied van Etten-Leur. Vanaf begin 2018 hebben we via het SLIC proefproject onderzocht wat de beste oplossing voor het vernieuwen en verduurzamen van de verlichting is. In het proefproject hebben we verschillende lampen en systemen getest. En we hebben de bewoners en weggebruikers in het buitengebied gevraagd om mee te denken. Dat laatste vonden we als gemeente Etten-Leur erg belangrijk.

In oktober 2018 hebben we u voor het eerst bijgepraat over het proefproject. Dat hebben we gedaan via een enquête en een informatiebijeenkomst. Meteen daarna zijn we gestart met het aanbrengen van de nieuwe verlichting. In 2019 hebben we opnieuw twee enquêtes en informatieavonden georganiseerd. De laatste was afgelopen december. Inmiddels hebben we alle technische mogelijkheden voor de nieuwe openbare verlichting getest. We hebben er veel van geleerd. Ook uw inbreng heeft ons veel geleerd. U heeft ons echt goed geholpen om het buitengebied op de beste manier voor bewoners en weggebruikers te verlichten.

Het SLIC proefproject in het buitengebied is nu bijna afgerond. We zijn nu klaar om een verlichtingsplan te maken voor de openbare verlichting in het hele buitengebied. Dat plan presenteren we in deze nieuwskrant. We hopen dat u het ook een goed plan vindt. Kijkt u mee?

Kees van Aert
Wethouder, Gemeente Etten-Leur

MET SLIC HEBBEN WE DE STEUN VAN EUROPA

Het proefproject waarmee we de openbare verlichting hebben onderzocht, is onderdeel van SLIC, Smart Light Concepts. SLIC is een Europees project. Het is gericht op het verminderen van de CO₂-uitstoot en het energieverbruik van de openbare verlichting. Etten-Leur voert het proefproject uit met partners uit België, Frankrijk en Engeland. Ook Avans Hogeschool doet mee.

Samen met onze SLIC-partners verzamelen we heel veel kennis over duurzame openbare verlichting. Andere Europese steden en regio's kunnen gebruik maken van de SLIC-kennis. Zo helpen we in Etten-Leur mee om in heel Europa energie te besparen en de CO₂-uitstoot omlaag te brengen. Ons voordeel is dat we met de SLIC-subsidie van Europa de mogelijkheid hebben gehad om lampen, sensoren en systemen van verschillende leveranciers uit te proberen. Dat geeft ons de kans om de beste keuze te maken voor de verlichting in het hele buitengebied.

MINDER ENERGIE EN LAGERE CO₂-UITSTOOT

Het proefproject hebben we in een beperkt deel van het buitengebied uitgevoerd. Het gaat om 26 straten en fietspaden. In dit proefgebied hebben we overal nieuwe ledverlichting geïnstalleerd. We hebben ook verschillende manieren uitgeprobeerd om het licht te dimmen. In sommige straten hebben we bewegingssensoren aangebracht, waarmee we het lichtniveau kunnen afstemmen op het verkeer.

We weten inmiddels dat we met de nieuwe ledverlichting, het systeem en de dimmogelijkheden veel energie kunnen besparen en de CO₂-uitstoot fors kunnen verminderen. De resultaten van het proefproject tonen duidelijk aan welke resultaten we met de nieuwe verlichting kunnen bereiken:

Energiebesparing: **-64%**

CO₂-vermindering: **-65%**

Dat zijn prima resultaten. Als we in de komende jaren de openbare verlichting in het hele buitengebied gaan vernieuwen weten we nu al dat we veel milieuwinst kunnen boeken. Dankzij het proefproject weten we hoe we die winst kunnen bereiken.

DIT WAREN ONZE UITGANGSPUNTEN EN AMBITIES

Om een goede vergelijking te kunnen maken tussen de oude verlichting in het proefgebied en de nieuwe verlichting, hebben we alleen de lampen van de bestaande lantaarnpalen veranderd. Daar is overal ledlicht op aangebracht. Wel hebben we op een enkele plaatsen lantaarnpalen met zonnepanelen geïnstalleerd.

Bij het begin van het SLIC proefproject hadden we de ambitie om met de nieuwe verlichting 50% minder CO₂ uit te stoten. Die ambitie hebben we ruimschoots behaald!

De belangrijkste ambitie was dat het merendeel van de bewoners en weggebruikers het eens zou zijn met de nieuwe verlichting. We wilden dat het comfort en het gevoel van veiligheid in de woningen en op de weg beter zouden worden. De enquêtes en informatieavonden laten zien dat we ook deze ambitie behaald hebben.

UW INBRENG WAS EN IS WAARDEVOL

Voor ons als gemeente was het erg belangrijk dat u actief mee kon denken over de nieuwe verlichting. Dat heeft u gelukkig ook echt gedaan. Dat heeft veel invloed gehad op de manier waarop we de verlichting ingericht hebben

Lichtsterkte

We zijn het proefproject begonnen met alle nieuwe ledlampen 's nachts op volle sterkte. Verreweg de meeste mensen die hebben meegedaan aan de enquêtes en de informatieavonden vonden dat er toen te veel licht was. In verschillende stappen hebben we het lichtniveau daarom teruggebracht:

- Eerst hebben we alle lampen afgesteld op een maximum van 3 lux. Dit is het algemeen geadviseerde lichtniveau voor een buitengebied.
- Ook 3 lux vonden de meeste mensen te veel. Daarom hebben we het maximale lichtniveau verder verlaagd tot 2,25 lux. Dat is 25% minder. Daarmee verminderen we de CO₂-uitstoot nog verder en kunnen we het energieverbruik extra verlagen.
- De meeste mensen vinden dat nu een prima lichtsterkte. Dit lichtniveau gaan we dan ook toepassen in bijna het hele buitengebied.

Fietspaden

Bij enkele wegen in het buitengebied is er een berm tussen de rijweg en het fietspad. Bij de enquêtes en ingezonden meningen hebben veel mensen aangegeven dat de verlichting van de fietspaden op die zogenaamde 'vrij liggende' fietspaden onvoldoende is. Daarom blijft op die straten het maximale lichtniveau staan op 3 lux. Het maximale lichtniveau wordt daar dus niet verlaagd. Het gaat om de fietspaden bij de volgende wegen:

- Lange Brugstraat (2 zijden)
- Attelakenseweg (2 zijden)
- Liesbosweg (1 zijde)
- Hilsebaan (1 en 2 zijden)
- Sprundelsebaan (1 zijde)
- Rijsbergseweg (2 zijden)
- Zundertseweg (2 zijden)

Bedrijventerrein

Veel vragen en opmerkingen gingen over het licht op de wegen bij het bedrijventerrein aan de Zeedijk. Het bedrijventerrein wordt door de bedrijven zelf al goed verlicht. Samen met de nieuwe openbare verlichting van

de Zeedijk is er op sommige plekken wel heel veel licht, vinden veel mensen. In ons verlichtingsplan voor het hele buitengebied hebben we daarmee rekening gehouden.

T-kruisingen

In de enquêtes zagen we meerdere opmerkingen over de verkeersveiligheid bij T-splittings. Daar mag meer licht zijn, vinden veel mensen. Daar zijn we het mee eens. Daarom komen er extra lantaarnpalen op alle T-kruisingen, waar nu nog geen lantaarnpaal aanwezig is. Bestaande lantaarnpalen bij T-splittings krijgen nieuwe ledlampen die voor meer licht en zichtbaarheid op de weg zorgen.

Waardevolle signalen

We hebben in de afgelopen maanden tijdens de proefperiode veel tips en signalen gekregen over lantaarnpalen en sensoren die niet goed werken. We kregen die signalen via de enquêtes, informatieavonden en het emailadres voor vragen en klachten. Dank daarvoor! Dankzij de signalen hebben we ook de technische kanten van de verlichting scherp in het oog kunnen houden. Het heeft ons geholpen om nieuwe afspraken te maken met leveranciers en aannemers.

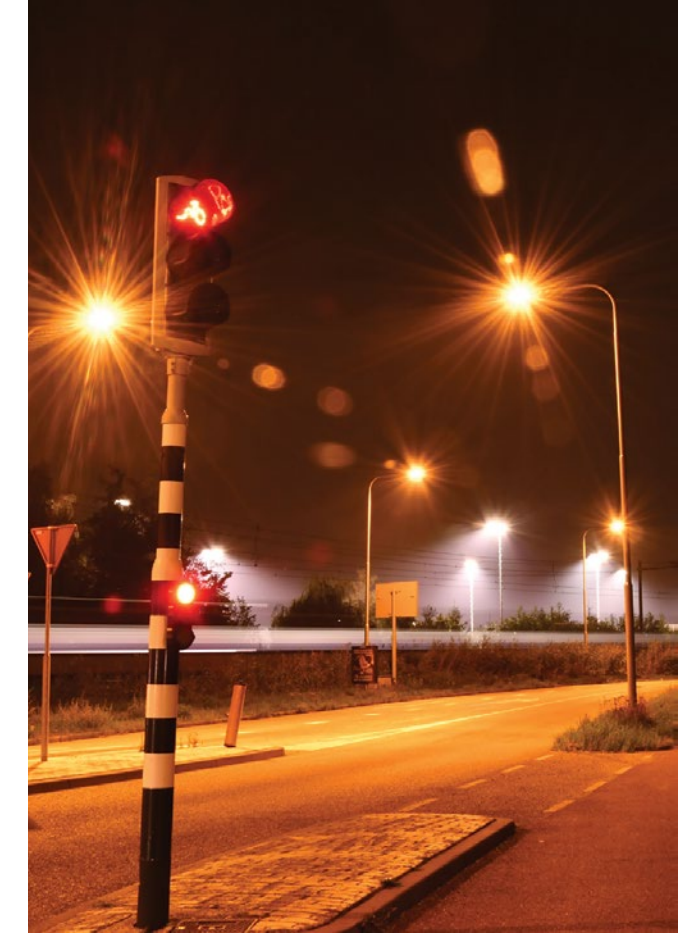
Plan voor het hele buitengebied

Denk ook met ons mee over het verlichtingsplan voor het hele buitengebied! Dat plan staat in deze nieuwskrant. Het is te zien op de kaart. De kleuren op de kaart geven aan op welke manier we in het buitengebied het lichtniveau inregelen en gaan dimmen. Laat ons weten wat u ervan vindt. Dat kan tijdens de inloopavond of via www.SLIC-EL.eu.

TECHNISCHE KEUZES

Tijdens het SLIC proefproject hebben we gemerkt dat niet alle lichtbesturingssystemen, sensoren en lampen goed met elkaar samenwerken. Verschillende leveranciers hanteren verschillende standaarden; dat botst nogal eens. We hebben ook gezien dat het met sommige besturingssystemen niet lukte om cijfers over energieverbruik te verzamelen. En ook dat het soms erg omslachtig was om lichtniveaus en dimwijzen aan te passen.

- Het lichtbesturingssysteem van Interact City bleek het best bij onze wensen te passen. Daarvoor kiezen we dan ook voor het vernieuwen van de verlichting in het hele buitengebied
- Wat lampen betreft is de keuze gevallen op Philips Digistreet.
- We kiezen niet voor lantaarnpalen met zonnepanelen. Die blijken te kwetsbaar te zijn voor vandalisme.

Provincie Noord-Brabant

Smart Light Concepts wordt gesubsidieerd door de provincie Noord-Brabant en het Interreg 2 Zeeënprogramma 2014-2020 van de EU. SLIC wordt ook nog eens medegefinancierd door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling in het kader van subsidiecontract nr. 2503-014.

Meer informatie over SLIC en Interreg 2 Zeeën vindt u op:
www.smartlightconcepts.eu
www.interreg2seas.eu/nl/slic
www.avans.nl/smart-light-concepts